

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1889.

Andra Kammaren.

N:o 2.

Fredagen den 18 januari

kl. 12 middagen.

§ 1.

Herr Carl Ifvarson erhöll på begäran ordet och yttrade:

I öfverensstämmelse med hvad åldersordföranden inom Första Kammaren i dag lär föreslå, hemställer jag, det denna kammare måtte besluta att genom en deputation till H. M. Konungen på Dess 61 födelsedag framföra kammarens lyckönskningar, och tillåter jag mig, under förutsättning af kammarens bifall till denna min hemställan, föreslå, att deputationen utgöres af talmannen, vice talmannen samt en ledamot för Stockholms stad och en för hvarje län.

Till denna framställning lemnade kammaren sitt bifall.

Härefter anförde herr vice talmannen Liss Ol. Larsson:

Sedan kammaren nyss beslutat att utse en deputation för att till Hans Maj:t Konungen på Dess födelsedag framföra kammarens lyckönskningar, hemställer jag, att deputationens medlemmar måtte få utses efter de grunder, som 33 § riksdagsordningen bestämmer i afseende å åldersordförande, det vill med andra ord säga, att kammaren måtte besluta, att för hvarje län den blir ledamot i deputationen, som bevisat de flesta riksdagar, och, om två eller flera bevisat lika många riksdagar, den af dem som är till lefnadsåren äldst. Och torde i fall af hinder för någon af dem, som böra i deputationen deltaga, den representant, som enligt nämnda grunder är dertill närmast, i deputationen inträda.

Hvad sålunda af herr vice talmannen föreslagits blef af kammaren godkänt.

§ 2.

Jemlikt kammarens den 16 i denna månad fattade beslut företogs nu val af tre ledamöter att deltaga i talmansöfverläggningarne och blefvo dertill utsedde:

herr C. Ifvarson.....	med 206 röster,
» A. P. Danielson.....	» 114 »
och » H. L. Rydin.....	» 114 »

§ 3.

Vid derefter anställt val af de två ledamöter, hvilka, jemte två ledamöter af Första Kammaren, skulle hafva inseende öfver Riksdagens kansli, blefvo dertill valde:

	herr <i>W. Billing</i>	med 116 röster,
och	» <i>S. F. R. P. Cederschiöld</i>	» 115 »

§ 4.

Vidare företogs val af åtta ledamöter att jemte herr talmannen tillsätta kammarens tjänstemän och vaktbetjening, och valdes dervid:

	herr vice talmannen <i>Liss Ol. Larsson</i>	med 185 röster,
	» <i>O. C. Ahlström</i>	» 185 »
	» <i>A. P. Danielson</i>	» 185 »
	» <i>Sv. Nilsson</i>	» 185 »
	» <i>H. L. Rydén</i>	» 185 »
	» <i>E. G. Boström</i>	» 110 »
	» <i>C. L. H. Nyström</i>	» 110 »
och	» <i>E. Thomasson</i>	» 110 »

§ 5.

Slutligen anställdes val af tre ledamöter att hafva vården om kammarens ekonomiska angelägenheter; dervid i sådant afseende utsågos:

	herr <i>F. G. Janson</i> i Carlshed,
	» <i>A. E. Pettersson</i> i Hamra
och	» <i>C. B. F. Werner</i> ,

en hvar af dem med 105 röster.

§ 6.

Justerades protokollsutdrag angående de i nästföregående fyra §§ omförmälda val.

§ 7.

Herr talmannen tillkännagaf, det herrar friherre *G. W. von Schwerin*, *F. G. Janson* i Carlshed, *C. J. Jakobson*, *M. Arhusiander* och *A. Hj. Nordenfelt* anmält sig hafva till Riksdagen ankommit och denna dag i kammaren intagit sina platser.

§ 8.

Herr vice talmannen *Liss Ol. Larsson* erhöll härefter ordet och hemstälde, att det tal, herr talmannen vid riksdagens öppnande i går hållit inför Hans Maj:t Konungen, måtte, under förutsättning

af herr talmannens medgifvande dertill, varda intaget i kammarens protokoll. Och beslöt kammaren, på derom af herr talmannen gifven proposition, bifalla nämnda hemställan, i följd hvaraf här skulle införas ifrågavarande tal, hvilket var af följande lydelse:

Allernådigste Konung! Eders Majestät!

Riksdagens Andra Kammare, åter samlad till fullgörande af sitt ansvarsfulla värf, frambär inför Eders Kungliga Majestät uttrycket af sin undersätliga vördnad, sin upprigtiga tillgifvenhet.

Den lifliga verksamhet, som vid senaste tvenne riksmöten företrädesvis egnats de ekonomiska frågornas behandling, torde för den närmaste framtiden komma att efterträdas af ett lagstiftnings- och organisationsarbete, som, af dessa frågor i viss mån undanträngdt, nu med växande styrka påkallar statsmagternas uppmärksamhet.

På de flesta områden af statslifvet föreligga kraf på utveckling och förbättring af det bestående! De förarbeten och utredningar, som genom Eders Majestäts omsorger, i flera riktningar verkstälts, och det meningsbyte som, i många af dessa ämnen, redan inom representationen egt rum, lemna grundad förhoppning om en snar och tillfredsställande lösning af mer än ett af dessa önskningsmål. Svårare att lösa, om, än lika behjertansvärda, blifva helt visst de socialpolitiska frågor som den nyare tiden kallat till lif, då för deras behandling, i många fall, saknas den erfarenhetens grund, på hvilken säkrast både bygges och bättras. Med tillförsigt afvaktande de framställningar, Riksdagen har att från Eders Majestät förvänta, går dock Andra Kammaren frimodigt sina arbeten till möte, under liflig önskan att kunna med Eders Majestäts regering samverka till uppnående af de mål, som betrygga fosterlandets sanna välfärd och lycka.

Med varma välönskningar för konung och konungahus, anhåller Riksdagens Andra Kammare att städse få vara omfattad af Eders Majestäts konungsliga hägn.

§ 9.

Anmäldes följande motioner, nemligen af herr *P. Andersson* i Högkil:

n:o 1, om ändring i §§ 60 och 75 riksdagsordningen, afseende införande af öppen omröstning i Riksdagens kamrar;

n:o 2, om ändring i 12 kap. ärfdabalken;

n:o 3, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om framläggande af förslag rörande familjefideikommissinstitutionens upphörande; och

n:o 4, om ändring af §§ 37 och 39 regeringsformen;

samt af herr *L. Pålsson* i Hemmesdynge:

n:o 5, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om framläggande af förslag till grundskatternas afskrifning, m. m.;

n:o 6, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om framläggande af förslag till helgonskyldens upphörande i vissa fall; och

n:o 7, om ändring i § 22 af kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862.

Dessa motioner begärdes på bordet och bordlades.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 1,30 f. m.

In fidem

A. E. J. Johansson.

Tisdagen den 22 januari

kl. 10 f. m.

§ 1.

Upplästes och lades till handlingarne ett så lydande protokoll:

Protokoll vid sammanträde med de ledamöter af Riksdagens Andra Kammare, hvilka blifvit utsedde att jemte herr talmannen tillsätta kammarens kanslipersonal och vaktbetjening, hållet följande dagar år 1889.

Den 18 januari.

De kammarens åtta ledamöter, hvilka innevarande dag blifvit utsedde att jemte herr talmannen tillsätta kammarens kanslipersonal och vaktbetjening, sammanträdde omedelbart efter avslutandet af kammarens plenum till fullgörande af detta sitt uppdrag. Sedan till en början bestämts, att det arbetssätt, som vid sistförflutna års riksdag var gällande för de vid kammarens diskussionsprotokoll tjänstgörande notarierna, skulle fortfarande bibehållas, samt att kanslitjenstemännens antal skulle förblifva oförändradt, genomgingos de inkomna ansökningarne, hvarefter herrar deputerade antogo till

notarier:

e. o. kanslisten C. N. Sandström,
notarien, vice häradshöfdingen C. O. Erickson,
auditören R. Thorell,
t. f. registratorn J. Stenfelt,
vice häradshöfdingen F. A. Liljesköld,
vice häradshöfdingen A. H. Grape,
t. f. revisorn Å. A. Hermansson,
vice häradshöfdingen E. Martin,
kammarskrifvaren E. V. Söderstedt,
amanuensen, filosofie kandidaten A. Norin,
amanuensen, filosofie doktorn J. W. Kjellberg,
amanuensen Th. E. Engelhart,
vice häradshöfdingen A. Åkerman,
vice häradshöfdingen E. Lundgren,
filosofie kandidaten E. Thyselius,
vice häradshöfdingen, juris kand. G. Berggren,
vice häradshöfdingen H. Rydin,
filosofie kandidaten S. Clason,

filosofie studeranden J. Johansson och filosofie studeranden C. Lundgren, utaf hvilka Sandström, Erickson, Thorell och Stenfelt skulle tjenstgöra såsom reviderande notarier. Med tillsättande af en notariebefattning skulle anstå, till dess efter prof, som skulle under morgondagen anställas, visat sig, i hvad mån öfrige sökande voro i snabbskrifningskonst öfvade.

Derefter utsågos till

förste kanslist:

hofintendenten, R. W. O. m. m. Th. J:son Zellinger;

till registrator:

kontrollören F. Amnér; samt

till kanslister:

e. o. kanslisten C. W. Malm,
kammarskrifvaren C. G. V. Boije af Gennäs,
revisorn N. Håkansson,
e. o. kanslisten C. Burman,
vice häradshöfdingen R. Öhnell och
vice häradshöfdingen K. H. A. Nehrman.

Det skulle här antecknas, att Zellinger, Amnér, Malm och Boije af Gennäs på särskild anmälan redan den 15 i denna månad inträdt i tjenstgöring.

Vaktmästare hade till ett antal af tolf vid senaste riksdagen varit anstälde; och sedan detta antal ansetts böra bibehållas jemväl vid innevarande riksdag, blefvo nu antagne till

vaktmästare:

G. Malmberg, A. Lithander, A. G. Lind, J. E. Beijer, G. Larsson, C. G. Fastin, C. E. Thour, A. W. Nilsson, A. P. Carlsson, E. G. Olsson, G. Lindahl och A. P. Ström, bland hvilka vaktbetjente, som samtliga, utom Ström, börjat tjenstgöra hos kammaren den 15 i denna månad, *Malmberg* anställes såsom förste vaktmästare och *Thour* skulle besörja utdelning i kamrarne af postförsändelser till riksdagens ledamöter.

Den 19 januari.

Sedan denna dag inför herrar deputerade anstälts det snabbskrifningsprof, hvarom deputerades protokoll för gårdagen närmare förmåler, samt de aflemnade profven blifvit granskade, så utsågos nu till

notarie:

kanslisten hos kammaren, vice häradshöfdingen K. H. A. Nehrman, och i dennes ställe till

kanslist:

filosofie kandidaten G. Åman-Nilsson, med skyldighet för denne senare att vid inträffande förfall för någon af kammarens notarier inträda i tienstgöring vid protokollet.

År och dagar som ofvan.

A. E. J. Johansson.

§ 2.

Enligt derom förut fattadt beslut anställdes nu val af ledamöter och suppleanter i de ständiga utskotten.

Dervid utsågos till

ledamöter i konstitutionsutskottet:

herr	S. F. Norén	med 207 röster,
»	N. Fosser	» 109 »
»	P. Larsson i Fole	» 109 »
»	Ivar Månsson	» 109 »
»	P. Nilsson i Råby	» 109 »
»	P. Pehrsson i Norrsund	» 109 »
»	H. L. Rydin	» 109 »
»	A. Scartling	» 109 »
»	A. Svenson i Bossgården	» 109 »
och	» C. U. Widström	» 109 »

ledamöter i statsutskottet:

herr	A. P. Danielson	med 207 röster,
»	C. Ifvarsson	» 207 »
»	S. Nilsson i Efveröd	» 207 »
»	A. Persson i Mörap	» 207 »
»	N. Peterson i Runtorp	» 207 »
»	J. Jonson i Fröstorp	» 206 »
»	L. Jönsson i Sandby	» 205 »
»	vice talmannen Liss Olof Larsson	» 198 »
»	H. Andersson i Bringåsen	» 109 »
»	J. Anderson i Tenhult	» 109 »
»	A. Peterson i Hasselstad	» 109 »
och	» L. F. Odell	» 106 »

ledamöter i bevillningsutskottet:

herr	<i>J. Eliasson</i>	med	209	röster,
»	<i>J. P. Nilsson</i> i Kägglå.....	»	209	»
»	<i>A. Svensson</i> i Lösen.....	»	208	»
»	<i>J. Rundbäck</i>	»	207	»
»	<i>E. V. Carlson</i> i Stockholm.....	»	115	»
»	<i>S. F. R. P. Cederschiöld</i>	»	115	»
»	<i>F. G. Janson</i> i Carlshed.....	»	115	»
»	<i>A. E. Petersson</i> i Hamra.....	»	115	»
»	<i>F. G. Sandwall</i>	»	115	»
och	» <i>E. G. Boström</i>	»	114	»

ledamöter i bankoutskottet:

herr	<i>A. Hansson</i> i Solberga.....	med	210	röster,
»	<i>M. Dahn</i>	»	209	»
»	<i>P. O. Hörnfeldt</i>	»	125	»
»	<i>A. V. Ljungman</i>	»	121	»
»	<i>L. Norrby</i>	»	115	»
»	<i>A. Svensson</i> i Edum.....	»	115	»
»	<i>C. O. Berg</i>	»	114	»
och	» <i>O. Andersson</i> i Lyckorna.....	»	113	»

ledamöter i lagutskottet:

herr	<i>A. A. Lilienberg</i>	med	208	röster,
»	<i>J. Smedberg</i>	»	208	»
»	<i>H. Andersson</i> i Nöbbelöf.....	»	207	»
»	<i>A. Göransson</i>	»	117	»
»	<i>P. Pehrson</i> i Törneryd.....	»	115	»
»	<i>A. Nilsson</i> i Rinkaby.....	»	113	»
»	<i>C. Persson</i> i Stallerhult.....	»	113	»
och	» <i>J. A. Wendt</i>	»	113	»

suppleanter i konstitutionsutskottet:

herr	<i>J. Sjöberg</i> i Bodaryd.....	med	196	röster,
»	<i>G. F. Östberg</i>	»	196	»
»	<i>C. J. Jakobson</i>	»	196	»
»	<i>Ch. A. Ekeborgh</i>	»	111	»
»	<i>P. Ersson</i> i Vestlandaholm.....	»	111	»
»	<i>P. Svensson</i> i Brämhult.....	»	111	»
»	<i>L. G. von Heijne-Lilienberg</i>	»	111	»
»	<i>A. G. Jönsson</i> i Målarp.....	»	111	»
»	<i>V. B. Vittrock</i>	»	111	»
och	» <i>N. Boström</i> i Bodbyn.....	»	110	»

suppleanter i statsutskottet:

herr	<i>C. J. Petersson</i> i Eksebo.....	med	188	röster,
»	<i>L. P. Mallmin</i>	»	184	»

herr	A. G. Andersson i Himmelsby.....	med	108	röster,
»	O. Erickson i Bjersby.....	»	105	»
»	J. A. Andreason.....	»	105	»
»	G. Mellin.....	»	105	»
»	L. Person i Heljebol.....	»	104	»
»	A. Johansson i Löfåsen.....	»	104	»
»	N. Jönsson i Gammalstorp.....	»	103	»
»	N. Åkesson.....	»	103	»
»	J. Eklund.....	»	103	»
och	» C. G. Anderson i Skeenda.....	»	103	»

suppleanter i bevillningsutskottet:

herr	C. Andersson i Hamra.....	med	108	röster,
»	H. M. Kilman.....	»	107	»
»	J. Ericsson i Norrby.....	»	107	»
»	G. W. Svensson i Rydaholm.....	»	107	»
»	K. Styffe.....	»	107	»
»	E. G. Fredholm.....	»	107	»
»	W. Gibson.....	»	107	»
»	C. Th. Swanberg.....	»	107	»
»	K. E. Holmgren.....	»	107	»
och	» A. Larson i Slättäng.....	»	107	»

suppleanter i bankoutskottet:

herr	C. G. A. Bergendahl.....	med	97	röster,
»	F. Pettersson i Tjärsta.....	»	96	»
»	C. Johansson i Eset.....	»	95	»
»	C. F. Petersson i Dänningelanda.....	»	95	»
»	F. O. Larsson i Mörtlösa.....	»	95	»
»	P. Holm.....	»	95	»
»	J. Petersson i Boestad.....	»	95	»
och	» E. Ersson i Arnebo.....	»	93	»

suppleanter i lagutskottet:

herr	P. Stockman.....	med	169	röster,
»	A. W. Hygrell.....	»	133	»
»	A. Andersson i Hakarp.....	»	128	»
»	C. L. H. Nyström.....	»	100	»
»	O. W. Redelius.....	»	98	»
»	E. Forsselius.....	»	96	»
»	S. Wieslander.....	»	95	»
och	» Back Per Ersson.....	»	95	»

Mellan de ledamöter, hvilka till suppleantplatser erhållit lika antal röster, anställes lottningar för bestämmande af den ordning, hvori samma ledamöter borde såsom suppleanter ingå; och utföllo dessa lottningar med den ordningsföljd här ofvan angifvits.

§ 3.

Justerades protokollsutdrag rörande de i nästförestående § omförmälda val.

§ 4.

Ordet lemnades härefter åt herr vice talmannen *L. O. Larsson*, hvilken yttrade:

Under förutsättning, att herr talmannen behagade dertill lemna sitt bifall, vågar jag vördsamt föreslå, det kammaren ville besluta, att det tal, som herr talmannen i går å Hans Maj:t Konungens höga födelsedag vid den uppvaktning, som då egde rum af de utaf kammaren utsedde deputerade, å Andra Kammarens vägnar till Hans Maj:t Konungen i underdånighet framförde, nu måtte vardas i kammaren uppläst för att sedermera i dagens protokoll intagas.

Herr talmannen gaf proposition på detta förslag, som bifölls af kammaren; och skulle alltså det ifrågavarande talet, som nu af herr talmannen upplästes, här införas; varande detsamma af följande lydelse:

Allernådigste Konung! Eders Majestät!

Varma och upprigtiga äro de känslor, hvarmed Sveriges folk bringar Konungen sin hyllning på denna dag, då Eders Maj:t ingår i det sjunde årtiondet af ett åt det samvetsgrannaste uppfyllande af höga pligter egnadt lif. Välönsknigarne och förhoppningarne för det kommande förena sig med minnet af och tacksamheten för det förflutna.

Med det år, som nyss randats, har tre fjerdedels sekel förrunnit, sedan Eders Maj:ts höge stamfader med snillet och hjertats magt förenade den skandinaviska halföns folk och dermed invigde ett tidehvarf, utan motstycke i våra häfder för den yttre fred och den inre lugna utveckling, som af Eders Maj:t med vishet och kraft alltjemt värnas och främjes. Folkets kärlek, som blef Carl Johans belöning, har också troget följt hans ätt, och den söker, vid detta betydelsefulla skede i Eders Maj:ts lif, ett uttryck, då Andra Kammaren nu frambär sin djupa tacksamhet för allt hvad ädelt och godt Eders Maj:t under Dess lyckosamma regeringstid för fosterlandet velat och verkat, och sin innerliga förhoppning att en lång framtid må vara Eders Maj:t förunnad till fortsatt arbete för brödrafolkens väl.

§ 5.

Följande motioner afgäfvos, nemligen af:

herr G. E. Beskow:

n:o 8, om skrifvelse till Kongl. Maj:t i fråga om ökadt antal af kyrkomötets ledamöter, och

n:o 9, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om framläggande af förslag till prest- och domare-edernas utbytande mot löften;

herr M. Zachrison: n:o 10, om ändrad lydelse af 10 och 11 §§ i kongl. förordningen angående vilkoren för försäljning af brännvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker den 29 maj 1885;

herr Folke Andersson: n:o 11, om fixering af roteringsbesvärerna;

herr A. Wendt: n:o 12, ändring af 117 § 2 mom. konkurslagen eller eventuellt 17 kap. 9 § 1 mom. handelsbalken;

herr N. Nilsson i Skärhus: n:o 13, om ändrad lydelse af § 39 i kongl. förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862;

herr M. Dahn: n:o 14, om ändring af 60 § konkurslagen; och

herr G. Erikson i Myckelgård: n:o 15, om beviljande af ett anslag å 20,000 kronor till nykterhetens befrämjande.

Dessa motioner bordlades.

§ 6.

Till bordläggning anmäldes.

berättelse till 1889 års lagtima riksdag, angående riksbanken, af Riksdagens revisorer år 1888;

Riksdagens år 1888 församlade revisorers berättelse om granskningen af riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning;

justitieombudsmannens embetsberättelse, afgifven vid lagtima riksmötet år 1889, samt tryckfrihetskominiterades berättelse; samt

Riksdagens kanslideputerades memorial (N:o 1) angående antagande af tjänstemän i Riksdagens kansli.

§ 7.

Ledighet från riksdagsgörömlen beviljades herr *F. Hederstierna* under fjorton dagar från och med den 26 innevarande januari.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 2,25 e. m.

In fidem

A. E. J. Johansson.